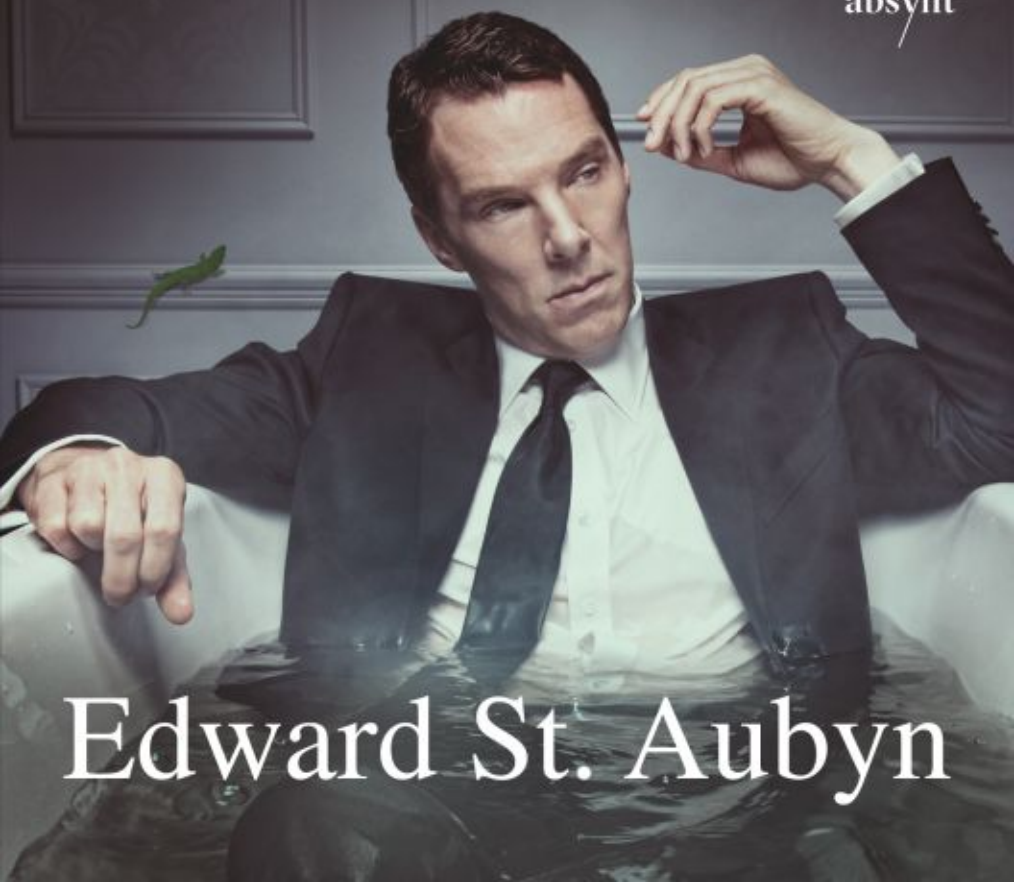

PREDLOHA ÚSPEŠNÉHO TELEVÍZNEHO SERIÁLU

Patrick Melrose

Nerieš to

absynt

Edward St. Aubyn

absynt

Patrick Melrose

Nerieš to

Edward St. Aubyn

Preložil Milan Kopecký

Copyright © Edward St. Aubyn 1992, 1998

All rights reserved.

Translation © Milan Kopecký

ISBN 978-80-8203-051-1

Pre Anu

NERIEŠ TO

1

O pol ôsmej ráno kráčala Yvette po príjazdovej ceste k domu s bielizňou, ktorú vyžehlila včera večer. Prstami na nohe tuho zvierala odtrhnutý remienok sandála, takže sa jej išlo ťažko a podrážka hlasno plieskala o nerovnú kamennú dlažbu. Za plotom, pomedzi cyprusy vysadené pri ceste do garáže, videla doktora, ako stojí v záhrade.

V modrom župane a so slnečnými okuliarmi, ktoré mal na očiach, hoci septembrové slnko ešte nevyšlo spoza vápen-covej hory. V ľavej ruke držal hadicu a mieril prúdom vody na šík mravcov pochodujúci po štrku pri jeho nohách. Mal na to overený postup: tým, čo prežili útok, dožičil čas, aby nabrali stratenú dôstojnosť na mokrých kamienkoch, a potom udelil znovu. Voľnou rukou si vytiahol cigaru z úst, dym stúpala cez hnedé a sivé kučery, ktoré mu zakrývali výraznú čelovú kosť. Napokon palcom zúžil prietok vody, aby mohol presnejšie zamieriť na mravca, čo nie a nie zomrieť.

Yvette stačilo iba prešmyknúť sa popri figovníku, suchnúť sa do domu a doktor Melrose by si ani nevšimol, že prišla. Neraz ju však oslovil, ani pritom nedvihol hlavu, aj keď si myslela, že je skrytá za stromom. Včera rozprával tak dlho, že ju od námahy rozboleli ruky, hoci zasa nie dosť dlho na to, aby jej z nich vypadla bielizeň. Takéto veci si vedel presne vypočítať. Začal tým, že sa jej spýtal, čo si myslí o mistráli, mal veľkú úctu k jej poznatkom o rodnom Provensálsku. Kým prejavil toľko zdvorilosti, aby sa spýtal, ako sa darí synovi pri práci v dokoch, bolesť jej už objala plecia a vystreľovala do krku. Bola odhodlaná vzoprieť sa mu, dokonca aj keď sa jej spýtal na manželov boľavý chrbát a či bude môcť pri žatve jazdiť na traktore. Dnes nezaznelo jeho „*Bonjour, chère Yvette*“, ktorým vždy začínal neželané ranné besedy, a ona sa zohla popod nízke konáre figovníka a zmizla v dome.

Kaštieľ, ako Yvette nazývala dom, ktorý Melrosovcí volali starý statok, postavili v strede svahu, takže z príjazdovej cesty sa vchádzalo na horné podlažie. Široké schodisko klesalo popri dome na terasu pred salónom. Schodisko z druhej strany domu viedlo do malej kaplnky, kde ukrývali smetné koše. V zime tiekla voda dolu brehom a vytvárala početné jazierka, no v tom ročnom období bolo v jarku pod figovníkom sucho, povalovali sa v ňom opadané a rozmliaždené figy, po ktorých zostávali na betóne škvrny.

Yvette vošla do vysokej tmavej miestnosti a odložila bielizeň. Zažala svetlo a pustila sa do triedenia uterákov, posteľných plachiet a obrusov. Desať vysokých skriň bolo naprataných úhladne poskladanou bielizňou, nič z nej sa však už nepoužívalo. Yvette občas otvorila niektorú skriňu, aby sa pokochala chránenou zbierkou. V niektorých obrusoch boli votkané vzory vavrínových ratolestí alebo strapcov hrozna a dali sa vidieť iba pod istým uhlom. Prechádzala prstom po monogramoch vyšítych na hladkej bielej látke a korunkách nad písmenom V v rohoch vreckoviek. Zo všetkého najradšej mala jednorozčca vzopätého nad stužkou s nápisom v cudzom jazyku na najstarších kúskoch, ale ani tie sa nesmeli vyťahovať. Pani Melrosová vyžadovala od Yvette, aby recyklovala stále tú istú nešťastnú kôpku obyčajných bielych plachiet z malej skrinky pri dverách.

Eleanor Melrosová sa vyrútila po nízkych schodoch z kuchyne na príjazdovú cestu. Keby išla pomalšie, možno by sa zatačkala, zastala by a v zúfalstve by si sadla na nízky múr pri schodoch. Bolo jej tak príšerne, že si netrúfala čokoľvek jesť a cigaretou sa jej to podarilo iba zhoršiť. Vyčistila si zuby, keď sa dovracala, no v ústach jej pretrvávala pachuť žlče. Raz si už vyčistila zuby aj pred vracaním, ťažko bolo umlčať vrodenný optimizmus. Od začiatku septembra klesala ranná teplota a vzduch voňal jeseňou, čo nič neznamenalo pre Eleanor, ktorá sa potila aj cez hrubú vrstvu púdry na čele. S každým krokom

sa rukami oprela o kolená, aby si pomohla v chôdzi. Cez veľké tmavé okuliare sa pozerala dolu na biele plátenné topánky na bledých chodidlách, tmavoružové nohavice zo surového hodvábu sa jej lepili na nohy ako štiplavé papričky.

Predstavovala si vodku lejúcu sa na ľad a ako sa všetky tie zmrznuté kocky ligocú a pukajú ako chrbtica pod rukami zručného chiropraktika. Všetky tie ťažkopádne, na seba nalepené kocky ľadu plávajú v kope, cinkajú, rosí sa z nich sklo pohára a ona cíti studenú, vláčnu vodku v ústach.

Príjazdová cesta prudko stúpala naľavo od schodov k rovnému kusu zeme, kde parkoval jej hnedý buick pod košatou borovicou. Vyzeral bizarne, ako tam stál s bielymi bočnicami pneumatík na pozadí terasovitého vinohradu a olivových hájov, ale pre Eleanor bolo jej auto ako konzulát v cudzom meste a ona sa k nemu blížila s naliehavosťou okradnutého turistu.

Na kapote buicka sa leskli priesvitné kvapky živice. Jedna veľká sa prílepila na čelné sklo so zosušenou ihličkou borovice. Pokúsila sa ju odstrániť, ale iba ju rozmazala a zalepila si ňou prsty. Veľmi túžila nasadnúť do auta, no napriek tomu nutkavo zoškrabovala živicu a pod nechtami sa jej hromadila čierna hmota. Eleanor zbožňovala svojho buicka, lebo David v ňom nejazdil, ba ani v ňom nikdy nesedel. Ona vlastnila dom a pozemok, platila za služobníctvo a alkohol, no jediné, čo jej naozaj patrilo, bolo to auto.

Keď sa pred dvanástimi rokmi zoznámila s Davidom, fascinoval ju svojím zovňajškom. Výraz muža zvyknutého hľadiť zo studeného anglického salóna na vlastný pozemok sa za posledných päť storočí zatvrdil a dospel do dokonalosti na Davidovej tvári. Eleanor nikdy celkom nepochopila, prečo si Angličania myslia, že majú právo dlho nič nerobiť na tom istom mieste, ale David ju nenechal na pochybách, že to tak je. Jeho vzdialený predok bol potomkom Karola II. a prostitútky. „Na tvojom mieste by som sa tým nechválila,“ prehodila žartom, keď sa jej zdôveril. Neusmial sa, otočil sa k nej z profilu, čo po čase znenávidela, ohrnul spodnú gambu a tváril sa ako stelesnenie tolerancie, že nepovedal nejakú surovosť.

Kedysi obdivovala aj to, ako sa David stal lekárom. Keď otcovi oznámil, čo chce študovať, generál Melrose bez váhania zrušil jeho ročnú rentu a rozhodol sa radšej investovať peniaze do chovu bažantov. Džentlmen strieľa ľudí a zvieratá, ošetrovať im rany prislúcha mastičkárom zo strednej triedy. Taký názor zastával generál a o to viac ho bavilo strieľať. Generálovi Melrosovi nerobilo ťažkosť správať sa k synovi odmerane. Prvý raz oňho prejavil záujem, keď David končil na Etone a otec sa ho spýtal, čo chce robiť. „Obávam sa, že to ešte neviem, pane,“ vyjachtal David, lebo sa bál priznať, že chce skladať hudbu. Generálovej pozornosti neušlo, že syn sa obšmieta okolo klavíra, no bol presvedčený, že vojenská kariéra takéto zženštilosti utne v zárodku. „Mal by si vstúpiť

do armády,“ vyhlásil a v nešikovnom prejave vojenského kamarátstva mu ponúkol cigaru.

Napriek tomu sa jej David zdal taký odlišný od nižších anglických snobov a vzdialených príbuzných, ktorí sa zdržiavali v dome, „keby niečo“, pričom to „niečo“ mohlo trvať celý víkend. Každý s množstvom spomienok, ktoré ani neboli ich, spomienok na to, akým spôsobom žili ich starí otcovia, hoci práve tak ich starí otcovia nikdy nežili. Keď sa zoznámila s Davidom, vravela si, že je to prvý človek, ktorý jej naozaj rozumie. Teraz bol posledným, od ktorého by čakala pochopenie. Ťažko sa jej tá zmena vysvetľovala a musela sa brániť myšlienke, že celý ten čas iba čakal, kedy bude môcť z jej peňazí začať financovať fantázie, o ktorých si myslí, že mu náležia. Naopak, možno práve s jej peniazmi stratil na hodnote. Krátko po sobáší prestal ordinovať. Na začiatku niečo utrúsil o tom, že by za jej peniaze založil centrum pre alkoholikov. A v istom zmysle sa mu to aj podarilo.

Eleanor opäť vyrušilo pomyslenie, že by mohla natrafiť na Davida. Prestala zoškrabovať živicu zo skla, naskladala sa do auta a vydala sa v nemotornom buicku dolu prašnou cestou. Zastavila v polovici. Mala namierené k Victorovi Eisenovi, aby stihla včas vyraziť s Anne na letisko, ale najprv sa musí dať dohromady. Pod sedadlom šoféra ukrývala malú fľašu brandy Bisquit. V kabelke mala žlté tabletky, aby bola čulá, a biele tabletky proti strachu a panike, ktoré so sebou čulosť prináša. Pred

dlhou cestou prehltila radšej štyri žlté namiesto zvyčajných dvoch, potom sa zľakla, či nebude z vysokej dávky podráždená, tak zjedla dve biele a zapila to polovicou fľaše brandy. Prudko ju striaslo a ešte skôr, než sa alkohol dostal do krvi, pocítila jeho ostrý nástup, ktorý ju naplnil teplom a vďakou.

Zvalila sa do sedadla, na ktorom dovtedy sedela iba polovicou zadku, a prvý raz v ten deň sa spoznala v zrkadle. Uvelebila sa vo vlastnom tele ako námesačník, keď si po nebezpečnej výprave znovu ľahne do postele. Cez zavreté okná v tichosti sledovala čierno-biele straky, ako vyletujú z vinohradu, a ihličky borovic, ktoré ostro vystupovali z bielej oblohy, vyzametanej po dvoch dňoch silného vetra. Znova naštartovala a vyrazila, neurčito krútila volantom v strmých a úzkych uličkách.

David Melrose, unavený z topenia mravcov, prestal polievať záhradu. Len čo zábavka stratila jednoznačný cieľ, naplňala ho zúfalstvom. Zakaždým objavil nové hniezdo, novú terasu hniezd. Anglický výraz „ants“ vyslovoval ako „aunts“, teda tety, čo ešte väčšmi podporovalo jeho vražedné chůtky, lebo si spomenul na sedem povýšeneckých matkiných sestier, na sebecké a nafučané ženy, ktorým musel v detstve predvádzať svoj hudobný talent na klavíri.

Odhodil hadicu na trávnik a premýšľal o Eleanor, aká je už preňho zbytočná. Príliš dlho bola úplne zdrevenená od strachu. Bolo to, ako prehmatávať pacientovi zväčšenú pečeň,

aj keď už povedal, že ho bolí. Len zriedka vedel dosiahnuť, aby sa uvoľnila.

Spomenul si na večer pred dvanástimi rokmi, keď ju pozval na večeru k sebe do bytu. Aká bola vtedy dôverčivá! Už spolu spali, no Eleanor si ešte vždy zachovávala nesmelý odstup. Obliekla si pomerne neforemné biele šaty s veľkými čiernymi bodkami. Mala dvadsaťosem, ale vyzerala na menej, lebo nosila hladké blond vlasy v jednoduchom účese. Zdala sa mu pekná pre ten vyjavený a neprítomný výraz, no vzrušovala ho najmä svojím nepokojom, tichou túžbou ženy, ktorá sa chce vrhnúť do niečoho veľkého, len ešte nevie, čo to je.

Uvaril jej marocké jedlo, holuba plneného mandľami. Naservíroval ho so šafranovou ryžou, no vtom odtiahol tanier.

„Mohol by som ťa o niečo požiadať?“ spýtal sa jej.

„Pravdaže,“ odvetila. „O čo?“

Položil tanier na dlážku za jej stoličku a povedal: „Mohla by si to zjesť bez použitia príboru alebo rúk, iba tak, rovno z taniera?“

„Ako pes?“ spýtala sa.

„Ako dievča hrajúce sa na psa.“

„Ale prečo?“

„Lebo to chcem.“

Vychutnával si riziko, do ktorého sa pustil. Mohla odmietnuť a odísť. Ak zostane a poslúchne, bude ju mať v hrsti. Zvláštne, že ani jeden z nich sa nezasmial.

Pocit podriadenosti, hoci v absurdnej situácii, bol pre Eleanor veľkým pokušením. Obeťovala by veci, na ktorých si v skutočnosti nezakladá – slušné stolovanie, dôstojnosť, hrdosť –, v prospech čohosi, na čom si chcela zakladať: v prospech sebaobetovania. Zbytočnosť toho gesta, ktoré vlastne nikomu nepomôže, v tej chvíli iba podčiarkovala jeho čistotu. Klakla si štvornožky na zošliapaný peržan a položila dlane po oboch stranách taniera. Keď sa predklonila, vystrčila lakte doboku a zahryzla do holuba. Cítila napätie v chrbtici.

Sadla si dozadu, ruky oprela o kolená a ticho prežúvala. Holub chutil zvláštno. Mierne zdvihla zrak a zbadala Davidove topánky, jedna na dlážke mierila špicou na ňu, druhá sa blízko pri nej voľne hojdala vo vzduchu. Dostala sa pohľadom ku kolenám jeho prekrížených nôh, potom sa znovu sklonila a pustila sa do jedla s väčším elánom. Ryla v kôpke ryže, perami hľadala mandľu a jemne mykala hlavou, aby odtrhla mäso od kosti. Keď mu napokon pozrela do očí, líce mala zamazané od omáčky a okolo úst a nosa sa jej prilepilo niekoľko zrníek žltej ryže. Z tváre jej zmizla všetka vyjavenosť.

Davida nakrátko uchvátila tým, že splnila, o čo ju žiadal. Natiahol nohu a okrajom podrážky ju nežne pohladil po líci. Absolútne ho opantala dôverou, ktorú mu prejavila, ale nevedel, čo s tým má robiť, lebo už dosiahol svoje. Dokázal, že je schopný vymôcť si od nej podriadenosť.

Na druhý deň porozprával Nicholasovi Prattovi, čo sa stalo. Bol to jeden z tých dní, keď prikázal sekretárke, aby každého odbila s tým, že je zaneprázdnený, a sedel s pohárikom v klube, ďaleko od chorých detí a žien, ktorým keď je zle z alkoholu, tvrdia, že majú migrénu. Rád popíjal pod modro-zlatým stropom, kde vo vzduchu vždy visela prítomnosť dôležitých mužov, ktorí práve odišli. Nudní, nepotrební a neznámi členovia sa cítili povznesení touto atmosférou moci ako malé člny, keď sa hojdajú na vlnách uviazané v prístave, z ktorého práve vyplávala majestátna jachta.

„Prečo si ju k tomu prinútil?“ spýtal sa Nicholas tónom na pomedzí bodrého šibalstva a zhnusenía.

„V rozhovore je dosť obmedzená, nezdá sa ti?“ kontroval David.

Nicholas neodpovedal. Mal pocit, že ho núti konšpirovať tak, ako nútil Eleanor do jedla.

„Z dlážky rozprávala zaujímavejšie?“ spýtal sa.

„Nie som čarodejník,“ povedal David. „Zábavnú spoločníčku som z nej nevyrobil, ale aspoň bola ticho. Desil som sa ďalších fráz o tom, aké hrozné je byť bohatý. O živote boháčov viem veľmi málo a ona vie veľmi málo o všetkom inom.“

Nicholas sa zasmial a David vyceril zuby. Čokoľvek ste si mysleli o jeho premárnenom talente, vravel si v duchu Nicholas, rozhodne nemal dar úsmevu.

David vyšiel po pravej strane dvojitého schodiska, ktoré viedlo zo záhrady na terasu. Mal už po šesťdesiatke, no jeho

husté vlasy si zachovávali istú nepoddajnosť. V tvári bol ohromujúco pekný, bezchybnosť bola jej jediným nedostatkom. Vyzerala ako predloha tváre a pôsobila neobývaným dojmom, akoby nebolo v moci majiteľa znehodnotiť svojím životným štýlom jej dokonalé línie. Ľudia, ktorí poznali Davida, striehli na každý náznak úpadku, no jeho maska bola každým rokom vznešenejšia. Nezáležalo na tom, ako upäto držal vystretý krk, oči ukryté za tmavými okuliarmi nepozorovane klipkali a pátrali po slabostiach druhých. Jeho najpodmanivejšou lekárskou schopnosťou bola diagnostika a po nej neraz strácal o pacienta záujem, ak ho na jeho utrpení neupútalo niečo viac. Bez okuliarov nosil v tvári neprítomný výraz, až kým neobjavil niečie zraniteľné miesto. Potom mu oči stvrdli, ako keď sa napne sval.

Navrchu schodov sa zarazil. Cigara mu zhasla, odhodil ju ponad múr do vinohradu. Listy psieho vína, ktorými bola obrastená južná stena domu pred ním, už začínali červenieť. Obdivoval tú farbu. Bola gestom vzdoru proti záhube, ako keď zajatec pľuvne do tváre svojmu mučiteľovi. Videl, ako Eleanor už predtým odišla vo svojom komickom aute. Dokonca si všimol aj Yvette, ktorá sa zakrádala do domu, aby na seba nepritiahla pozornosť. Kto by sa im čudoval?

Vedel, že odmeranosť voči Eleanor funguje iba vtedy, keď ju strieda s prejavmi znepokojenia a siahodhlým ospravedlňovaním sa za svoju deštruktívnu povahu, ale aj to ho už